

ZARZĄDZENIE NR 20
DYREKTORA GENERALNEGO LASÓW PAŃSTWOWYCH

z dnia 18 marca 2020 r.

**w sprawie ograniczania zagrożeń ze strony szkodliwych owadów,
grzybów patogennych i innych zjawisk szkodliwych w lasach
w 2020 roku**

ZO.7100.2.2020

Na podstawie art. 33 ust. 1 ustawy z dnia 28 września 1991 r. o lasach¹, w związku z § 6 i § 10 Statutu Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe² – w wykonaniu zadania Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych, określonego m.in. w art. 33 ust. 3 pkt 3³ ustawy o lasach

– zarządzam, co następuje:

§ 1

Zobowiązuję kierowników jednostek organizacyjnych Lasów Państwowych do zapoznania się i wykorzystywania w bieżącej działalności „Krótkoterminowej prognozy występowania ważniejszych szkodników i chorób infekcyjnych drzew leśnych w Polsce w 2020 roku”, opracowanej przez Instytut Badawczy Leśnictwa (IBL). Wyżej wymieniona prognoza znajduje się na stronie portalu pracowniczego LP.

§ 2

1. Powołuję Zespoły Zadaniowe, zwane dalej Terenowymi Stacjami Ochrony Lasu (TSOL).
2. Skład osobowy i lokalizację TSOL oraz Punktów Obserwacyjnych, zwanych dalej PO zawiera **załącznik nr 1** do zarządzenia.
3. Termin rozpoczęcia i zakończenia pracy TSOL uzależniony jest od biologii monitorowanych szkodników owadzych.
4. Do obowiązków kierowników TSOL należy:
 - zorganizowanie i koordynowanie pracy TSOL;
 - opracowywanie ocen występowania, zagrożenia i przebiegu rozwoju populacji szkodliwych owadów i innych czynników szkodliwych, z uwzględnieniem zapisów „Instrukcji ochrony lasu” i „Instrukcji działania Zespołów Ochrony Lasu”, oraz przekazywanie tych ocen właściwemu nadleśniczemu, który podejmuje decyzje o zabiegach ochronnych;

¹ Art. 33. 1. ustawy z dnia 28 września 1991 r. o lasach (Dz. U. z 2018 r. poz. 2129 ze zm.) stanowi, że „Lasami Państwowymi kieruje Dyrektor Generalny przy pomocy dyrektorów regionalnych dyrekcji Lasów Państwowych”.

² Statut Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe został nadany zarządzeniem nr 50 Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 18 maja 1994 r.; w § 6 Statutu Lasów Państwowych stanowi, że w wykonaniu zadań określonych przez ustawę (o lasach) oraz przez przepisy wykonawcze do ustawy, a także innych przepisów prawnych, Dyrektor Generalny wydaje zarządzenia i decyzje obowiązujące w Lasach Państwowych; § 10 Statutu Lasów Państwowych stanowi, że Dyrektor Generalny może powoływać inne stałe lub doraźne zespoły doradcze dla określonych spraw i problemów z zakresu działalności Lasów Państwowych oraz określać zasady i tryb działania takich zespołów.

³ Przepis art. 33 ust. 3 pkt 3 ustawy o lasach stanowi, że Dyrektor Generalny Lasów Państwowych inicjuje, organizuje oraz koordynuje przedsięwzięcia na rzecz ochrony lasów, racjonalnej gospodarki leśnej i rozwoju leśnictwa.

- sporządzenie sprawozdania końcowego z działalności TSOL w terminie jednego miesiąca od zakończenia pracy.
5. Zalecenia w zakresie postępowania ze szkodliwymi owadami liściożernymi w 2020 roku określa **załącznik nr 2** do zarządzenia.

§ 3

Zobowiązują:

1. Dyrektorów Regionalnych Dyrekcji Lasów Państwowych (RDLP) do bieżącego monitorowania zagrożeń ze strony czynników biotycznych, ustalania ich sprawców i podejmowania skutecznych działań profilaktycznych oraz ochronnych w celu niedopuszczenia do istotnych gospodarczo szkód w lasach.
2. Kierowników Zespołów Ochrony Lasu (ZOL) do świadczenia stałej pomocy dyrektorom RDLP i nadleśniczym w rozpoznawaniu i ograniczaniu zagrożeń oraz do bieżącego informowania Wydziału Ochrony Lasu w Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych (DGLP) o sytuacji.
3. Nadleśniczych do zorganizowania niezbędnej służby ochrony lasu zwalczającej zagrożenia, którą należy wspierać w miarę potrzeby odpowiednią pomocą ze strony RDLP i ZOL, a w szczególnych przypadkach także DGLP i IBL.

§ 4

1. Zobowiązują Wydział Ochrony Lasu w DGLP i Zakład Produkcyjno Usługowo Handlowy Lasów Państwowych w Olsztynie do realizacji zadań, w przedmiocie centralnych zakupów i dystrybucji środków ochrony roślin – Foray 76 B, Mospilan 20 SP i Dimilin 480 SC, na potrzeby poszczególnych RDLP.
2. Przy zakupach pozostałych środków ochrony roślin niezbędnych do prowadzenia gospodarki leśnej należy kierować się listą pestycydów dopuszczonych do stosowania w 2020 roku, opracowaną przez IBL w broszurze pt. „Środki ochrony roślin oraz środki biobójcze zalecane do stosowania w leśnictwie w roku 2020”, zamieszczoną na stronie portalu pracowniczego LP.
3. Usługodawców lotniczych i warunki korzystania z usług lotniczych w 2020 roku określają odpowiednie umowy zawarte przez DGLP i RDLP.
4. Rozwiązania techniczne, jakie powinny być zastosowane podczas wykonywania zabiegów przy użyciu sprzętu agrolotniczego, określa Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 18 kwietnia 2013 roku (Dz. U. 2013, poz. 504).
5. W roku 2020 obowiązuje zasada dofinansowania kosztów akcji ograniczania populacji szkodników liściożernych techniką lotniczą oraz naziemną z wykorzystaniem środków związanych z funduszem leśnym w następującym zakresie:
 - użycia sprzętu lotniczego,
 - użycia sprzętu naziemnego (wyłącznie w wypadku chrabąszczowatych – imago i pędraki),
 - zbioru ręcznego (wyłącznie w wypadku chrabąszczowatych – imago),
 - zakupu środków ochrony roślin i ich nośników (adiuwantów),
 - magazynowania i transportu środków ochrony roślin i ich nośników (adiuwantów),w ramach kwot określonych w planie finansowo-gospodarczym PGL Lasy Państwowe. Rozliczenie finansowe należy przekazać do DGLP niezwłocznie po całkowitym zakończeniu ww. akcji, jednak nie później niż do 31 grudnia 2020 roku.

§ 5

1. Wszelkie działania związane z ograniczaniem liczebności szkodliwych owadów i skutków aktywności grzybów patogenicznych powodujących szkody w lasach powinny być prowadzone w sposób niezakłócający funkcjonowania ekosystemów na obszarach objętych zabiegami i muszą być zgodne z etykietą stosowanego środka ochrony roślin.

2. Zaleca się upowszechnianie biologicznych, mechanicznych i agrotechnicznych metod ograniczania liczebności szkodliwych owadów, grzybów patogenicznych i innych czynników szkodotwórczych, przedstawionych w wykonanych przez IBL opracowaniach „Metodyka integrowanej ochrony drzewostanów iglastych” oraz „Metodyka integrowanej ochrony drzewostanów liściastych”. W przypadkach największego zagrożenia lasu dopuszczalne jest łączenie powyższych metod z metodą chemiczną, polegającą na wykorzystaniu środków ochrony roślin zarejestrowanych dla leśnictwa.
3. Wyznaczając drzewostany do zabiegów ograniczania szkodliwych owadów, grzybów patogenicznych i innych czynników szkodotwórczych na obszarach Natura 2000, należy zwracać szczególną uwagę na przedmiot ochrony na tych obszarach.
4. Wszystkie czynności związane z ochroną lasu w 2020 roku powinny być wykonane zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa.

§ 6

Nadleśniczowie nadleśnictw, na terenie których prowadzone będą zabiegi ochronne, odpowiadają za techniczne i organizacyjne warunki prawidłowego przeprowadzenia zabiegów ograniczających zagrożenia lasów ze strony czynników szkodotwórczych. Działania te powinny uwzględniać w szczególności:

1. Wyegzekwowanie od wykonawców usług lotniczych spełnienia warunków technicznych zawartych w umowach oraz zapewnienie realizacji obowiązków wynikających z tych umów dla jednostek Lasów Państwowych.
2. Przekazanie do DGLP (za pośrednictwem RDLP) danych dotyczących obszarów leśnych przewidywanych do zabiegów agrolotniczych w 2020 roku – współrzędnych geograficznych lotnisk, lądowisk, innych terenów startów i lądowań oraz pól zabiegowych – w celu uzyskania od Polskiej Agencji Żeglugi Powietrznej priorytetu na wykorzystanie przestrzeni powietrznej podczas ww. zabiegów.
3. Przeszkolenie pracowników jednostek LP kierowanych do udziału w zabiegach ochronnych w zakresie stosowanych metod i środków ochrony roślin oraz wymogów wynikających z przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy.
4. Zabezpieczenie odbioru ilościowego i jakościowego środków ochrony roślin, dostarczanych na potrzeby ograniczania liczebności szkodliwych owadów oraz dopilnowanie prawidłowej ich dystrybucji.
5. Zapewnienie nieodpłatnie odpowiednich warunków lokalowych, niezbędnego wyposażenia i udzielanie wszechstronnej pomocy w organizacji i funkcjonowaniu TSOL.
6. Nadzór nad przebiegiem przygotowań do zabiegów ochronnych oraz bieżącą kontrolę realizacji zadań ochronnych.
7. Składanie drogą elektroniczną, za pośrednictwem RDLP, do DGLP cotygodniowych meldunków (w czwartki) o zaawansowaniu realizacji zabiegów ochronnych w lasach, według wzoru stanowiącego załącznik nr 3 do zarządzenia.
8. Opracowanie sprawozdania końcowego z przebiegu zabiegów ochronnych w 2020 roku. RDLP przekazują zbiorcze sprawozdanie do DGLP po całkowitym zakończeniu akcji zwalczania.

§ 7

Zarządzenie wchodzi w życie z dniem podpisania.

**DYREKTOR GENERALNY
LASÓW PAŃSTWOWYCH
dr inż. Andrzej Konieczny**

**SKŁAD OSOBOWY I LOKALIZACJA
Terenowych Stacji Ochrony Lasu (TSOL)
oraz Punktów Obserwacyjnych (PO)
w 2020 roku**

ZOL	RDLP	Siedziba TSOL	Skład osobowy TSOL	Gatunek szkodnika owadziego/ inny czynnik	PO w Nadleśnictwie
Gdańsk	Gdańsk	biuro ZOL w Gdańsku	Piotr Gawęda – kierownik TSOL; Izabela Waszak, Jadwiga Gostyńska, Anna Srokosz	Zespół szkodników wtórnych sosny	Kwidzyn
				Zespół szkodników wtórnych świerka	Kościerzyna, Kwidzyn, Wejherowo
				Chrabąszcze	Lubichowo
Gdańsk	Toruń	biuro ZOL w Gdańsku; biuro Nadleśnictwa Cierpiszewo	Piotr Fleischer – kierownik TSOL; Izabela Waszak, Jadwiga Gostyńska, Anna Srokosz, Piotr Gawęda	Zespół szkodników wtórnych sosny	Miradz, Brodnica
				Jemiola	Dobrzejewice
				Zespół szkodników wtórnych świerka	Czersk, Golub-Dobrzyń
				Chrabąszcze	Gołębki
Szczecinek	Piła	biuro ZOL w Szczecinku	Rafał Perz – kierownik TSOL; Mariusz Tylicki	Barczatka sosnowka	Sarbia
				Zespół szkodników wtórnych świerka	Krucz, Lipka, Tuczno
Szczecinek	Szczecin	biuro Nadleśnictwa Lubniewice	Mirosław Gracjasz – kierownik TSOL; Mariusz Tylicki, Rafał Perz	Chrabąszcze	Rzepin
				Barczatka sosnowka	Lubniewice
				Zespół szkodników wtórnych sosny i świerka	Rokita, Skwierzyna
Szczecinek	Szczecinek	biuro ZOL w Szczecinku	Mirosław Matusiak – kierownik TSOL; Beata Dudzic, Rafał Perz	Brudnica mniszka	Osusznica, Borne Sulinowo
				Zespół szkodników wtórnych świerka	Leśny Dwór, Miastko, Świdwin
Wrocław	Wrocław	biuro ZOL we Wrocławiu	Jarosław Góral – kierownik TSOL; Katarzyna Skąlecka, Katarzyna Nowik, Grzegorz Rogowski	Chrabąszcze	Legnica, Lubin, Milicz, Oborniki Śląskie, Oleśnica Śląska
				Brudnica mniszka	Żmigród
				Boreczniki sosnowe	Bolesławiec
				Foliofagi drzewostanów dębowych	Głogów, Legnica, Miękinia, Oława, Wołów
Łopuchówko	Poznań	biuro Nadleśnictwa Antonin	Robert Zander – kierownik TSOL; Ewa Kujawa, Anna Barycza, Hubert Jakoniuk	Brudnica mniszka	Konin, Turek
				Boreczniki sosnowe	Antonin, Grodziec
				Osnuja gwiaździsta	Przedborów
				Zespół szkodników wtórnych sosny	Karczma Borowa
				Zespół szkodników wtórnych świerka	Pniewy
				Chrabąszcze	Czarniejewo, Gniezno, Syców
				Foliofagi drzewostanów dębowych	Krotoszyn, Piaski
Zespół szkodników wtórnych dębu	Piaski, Taczanów				

ZOL	RDLP	Siedziba TSOL	Skład osobowy TSOL	Gatunek szkodnika owadziego/ inny czynnik	PO w Nadleśnictwie
Łopuchówko	Zielona Góra	biuro Nadleśnictwa Krzystkowice	Radosław Cieślak – kierownik TSOL; Robert Zander, Ewa Kujawa, Hubert Jakoniuk	Barczatka sosnowka	Lubsko, Wolsztyn
				Brudnica mniszka	Lubsko
				Boreczniki sosnowe	Babimost, Krzystkowice
				Zespół szkodników wtórnych sosny	Zielona Góra
				Foliofagi drzewostanów dębowych	Nowa Sól
				Zespół szkodników wtórnych dębu	Nowa Sól
Kraków	Kraków	biuro ZOL w Krakowie	Jarosław Płata – kierownik TSOL; Agnieszka Bielawska, Zbigniew Kołodziej, Szczepan Rusiński, Sebastian Tylkowski	Osnuja gwiazdzista	Dąbrowa Tarnowska, Dębica
				Foliofagi drzewostanów dębowych	Miechów
				Zespół szkodników wtórnych sosny	Dąbrowa Tarnowska, Niepołomice
Kraków	Krosno	biuro ZOL w Krakowie	Jarosław Płata – kierownik TSOL; Agnieszka Bielawska, Zbigniew Kołodziej, Szczepan Rusiński, Sebastian Tylkowski	Osnuja gwiazdzista	Głogów, Kolbuszowa, Mielec
				Zespół szkodników wtórnych sosny	Leżajsk, Lubaczów, Narol, Oleszyce
Łódź	Łódź	biuro ZOL w Łodzi	Grzegorz Karwat – kierownik TSOL; Małgorzata Olczyk, Michał Onuszek	Osnuja gwiazdzista	Złoczew, Kolumna
Łódź	Warszawa	biuro Nadleśnictwa Łochów	Cezary Kieszek – kierownik TSOL; Michał Onuszek, Grzegorz Karwat	Chrabąszcze	Ostrów Mazowiecka, Pułtusk, Wyszaków
Opole	Katowice	biuro ZOL w Opolu	Grzegorz Guzik – kierownik TSOL; Dariusz Hutka, Andrzej Radzik, Katarzyna Hutka, Marcin Hutnik	Osnuja gwiazdzista	Lubliniec
				Chrabąszcze	Namysłów, Olesno
Olsztyn	Białystok	biuro ZOL w Olsztynie	Wojciech Chmielewski – kierownik TSOL; Rafał Zagroba, Martyna Ruszczyk, Janusz Wojciechowski	Brudnica mniszka	Augustów, Głęboki Bród, Pomorze, Szczebra
Radom	Lublin	biuro ZOL w Radomiu	Sławomir Michalewski – kierownik TSOL; Andrzej Marzęda, Wojciech Krawczyk	Zespół szkodników wtórnych sosny	Sobibór, Tomaszów, Chełm, Kraśnik, Lubartów
				Brudnica mniszka	Puławy
				Chrabąszcze	Puławy, Radzyń, Lubartów
				Osnuja gwiazdzista	Nowa Dęba, Gościeradów, Rozwadów, Janów Lubelski
				Jemiola	Międzyrzec, Gościeradów, Rudnik, Nowa Dęba

ZOL	RDLP	Siedziba TSOL	Skład osobowy TSOL	Gatunek szkodnika owadziego/ inny czynnik	PO w Nadleśnictwie
Radom	Radom	biuro ZOL w Radomiu	Przemysław Jakubiński – kierownik TSOL; Andrzej Marzęda, Piotr Lasota	Zamieranie drzewostanów jodłowych	Suchedniów, Zagnańsk, Skarżysko
				Jemiola	Zwoleń, Radom
				Zamieranie drzewostanów sosnowych	Chmielnik, Staszów, Pińców
				Chrabąszcze	Dobieszyn, Kozienice, Zwoleń, Marcule, Ostrowiec Świętokrzyski, Pińców, Staszów, Chmielnik

**Załącznik nr 2 do Zarządzenia nr 20
Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych
z dnia 18 marca 2020 r.**

ZALECENIA w zakresie postępowania ze szkodliwymi owadami liściożernymi w 2020 roku

W pierwszym kwartale każdego roku Instytut Badawczy Leśnictwa przygotowuje prognozę zagrożenia drzewostanów iglastych i liściastych przez różne czynniki szkodotwórcze w skali całego kraju. Szczególną uwagę poświęca się owadom liściożernym, ze względu na ich zdolność do występowania w formie gradacji na znacznych powierzchniach zagrażających trwałości drzewostanów. Sposób postępowania z foliofagami zależy m.in. od gatunku owada, jego biologii, ekologii, zdolności do ekspansji i fazy gradacji, wymaga więc corocznej modyfikacji.

Krótkoterminowa prognoza na 2020 rok oraz analiza danych za poprzednie lata wskazują, że wielkoobszarowe gradacje brudnicy mniszki i strzygoni choinówki na terenie większości RDLP uległy załamaniu wskutek wykonanych zabiegów ochronnych lub działania czynników oporu środowiska. Gradacyjne występowanie barczatki sosnowki ma charakter lokalny. Populacje pozostałych gatunków foliofagów sosny są w fazie retrogradacji, okresie międzygradacyjnym lub w stanie chronicznej gradacji na nieznacznej powierzchni. Wśród foliofagów drzew liściastych największe znaczenie będą miały chrabąszcze. W związku z powyższym zaleca się następujące postępowanie ochronne:

1. Wskazane jest wykonanie zabiegów ograniczających liczebność populacji **brudnicy mniszki** i **barczatki sosnowki** przy zagrożeniu silnym (+++) i średnim (++) . Zaleca się włączenie do pól zabiegowych powierzchni zagrożonych w stopniu słabym (+) jedynie w przypadkach nadleśnictw, na terenie których, oprócz dużej powierzchni drzewostanów zagrożonych w stopniu ++ i +++, stwierdzono również znaczne powierzchnie drzewostanów zagrożonych w stopniu +, tworzące z poprzednimi zwarte obszary.
2. W 2020 roku powierzchnia zagrożenia drzewostanów sosnowych przez osnuję gwiaździstą ma nadal trend spadkowy, jednak ze względu na chroniczny charakter gradacji osnuję powierzchnia zagrożenia na terenie niektórych nadleśnictw jest nadal względnie duża. W takich przypadkach decyzje o ograniczaniu liczebności tego gatunku owada należy podejmować indywidualnie, z uwzględnieniem aktualnych i lokalnych uwarunkowań, takich jak wiek drzewostanów, siedlisko, czas trwania i fazy gradacji, udział diapauzujących osobników, stopień defoliacji drzewostanów i tym podobnych czynników.
3. W zależności od okresu trwania diapauzy larw osnuję gwiaździstej zabiegi ochronne można przeprowadzać jednorazowo lub w kolejnych dwóch/trzech latach. Preparat Dimilin 480 SC należy stosować na stadium jaja lub najmłodsze stadia rozwojowe larw.

4. Przy podobnym poziomie zagrożenia przez foliofagi sosny w pierwszej kolejności zabiegi ochronne należy stosować w kompleksach leśnych, w których występują drzewostany:
 - z defoliacją powyżej 60%, ponieważ tempo obumierania drzew zależy od stopnia uszkodzenia aparatu asymilacyjnego: im bardziej jest uszkodzony, tym tempo obumierania jest szybsze;
 - w wieku od 20 do 50 lat, gdyż przeżywalność młodszych drzewostanów jest mniejsza niż starszych;
 - na żyłniejszych siedliskach, ponieważ po żerach może nastąpić intensywne wydzielanie się posuszu;
 - z dużym udziałem drzew przygluszonych oraz o podwyższonej liczebności populacji szkodników wtórnych.
5. Powierzchnia i poziom zagrożenia drzewostanów sosnowych przez pozostałe gatunki foliofagów nie wskazują na potrzebę wykonywania zabiegów ochronnych. Decyzję w tym zakresie należy podejmować na podstawie wyników obserwacji rozwoju populacji poszczególnych gatunków owadów różnymi metodami nadzwyczajnych kontroli, zgodnie z „Instrukcją ochrony lasu”.
6. W związku ze spodziewaną intensywną rójką chrabąszczy na terenie wielu nadleśnictw, należy stosować zarówno agrolotnicze zabiegi ochronne, jak i inne metody ograniczania liczebności tych owadów.
7. W drzewostanach sosnowych z dużym udziałem gatunków liściastych w drugim piętrze lub w podsycie, oprócz zabiegów agrolotniczych ograniczających populację chrabąszczy, wskazane jest wykonanie także naziemnych zabiegów ochronnych na obrzeżach drzewostanów.
8. Na obszarach, gdzie metoda chemiczna nie może być stosowana, zaleca się przeprowadzenie ręcznego zbioru dorosłych postaci chrabąszczy w trakcie rójkii, w zakresie ustalonego przez nadleśniczego. Dodatkowo należy rozważyć możliwość zastosowania różnych materiałów, np. agrowłókniny, siatki o drobnych oczkach itp., uniemożliwiających składanie jaj przez samice chrabąszczy do gleby w szkółkach lub świeżo zakładanych uprawach.
9. Decyzję o konieczności ograniczania liczebności populacji miernikowców i zwójek rozwijających się na dębach podejmuje nadleśniczy w porozumieniu z RDLP i ZOL. Przed podjęciem decyzji konieczne jest dokładne rozpoznanie głównych gatunków występujących w koronach drzew i śledzenie ich rozwoju w celu prawidłowego wyznaczenia terminu przeprowadzenia zabiegu ochronnego. Przy planowaniu zabiegów ochronnych należy zwrócić uwagę również na stan zdrowotny drzewostanów oraz liczebność populacji szkodników wtórnych, szczególnie opiótków.

10. Decyzję o konieczności ograniczania liczebności populacji innych szkodników liściożernych w drzewostanach liściastych podejmuje nadleśniczy po konsultacji i w porozumieniu z RDLP oraz ZOL.
11. W zabiegach ochronnych należy stosować środki ochrony roślin zalecane w leśnictwie (wykaz preparatów jest dostępny na stronie portalu pracowniczego LP).
12. Wyższe dawki zalecanych preparatów należy stosować w wypadku zagrożenia silnego (+++) i średniego (++) ,uwzględniając również fazę gradacji (progradacja lub kulminacja gradacji), zagrożenie przez szkodniki wtórne, a także defoliację drzewostanów w latach ubiegłych.
13. Po wykonaniu zabiegu ochronnego należy ocenić jego skuteczność, a wyniki wpisać do protokołu (formularz nr 32 „Instrukcji ochrony lasu”). Jeżeli liczba żywych larw szkodnika, pozostałych po zabiegu, nie przekracza 20% liczby krytycznej dla danego gatunku owada, zabieg należy uznać za skuteczny.
14. Chociaż niniejsze zalecenia dotyczą postępowania z owadami foliofagicznymi, ze względu na osłabienie drzewostanów spowodowane suszą w latach poprzednich oraz rozwój szkodników wtórnych w wielu regionach kraju, bardzo ważne jest prowadzenie ciągłych obserwacji stanu drzewostanów i populacji ww. owadów. Należy stosować wszelkie znane sposoby postępowania ochronnego, z uwzględnieniem zapisów „Instrukcji ochrony lasu” oraz zasad integrowanej ochrony lasu, w celu niedopuszczenia do namnożenia się i rozprzestrzenienia szkodników kambiofagicznych.
- Przedstawione zalecenia mają charakter ogólny. Szczegółowa strategia postępowania winna być dostosowana do każdego gatunku, z uwzględnieniem aspektów ekologicznych i ekonomicznych oraz zaakceptowana przez RDLP, ZOL i nadleśnictwo.

**Załącznik nr 3 do Zarządzenia nr 20
Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych
z dnia 18 marca 2020 r.**

Meldunek nr..... z dnia 2020 roku
Ograniczanie populacji szkodliwych owadów w 2020 roku techniką lotniczą i naziemną

RDLP	Nadleśnictwo	Rodzaj sprzętu*	Powierzchnia zabiegu (ha)			Gatunek dominujący	Środek ochrony roślin	Ilość zużytego środka (l lub kg)	Uwagi**
			ogółem	w tym:					
				zabieg powtórny	LN				

* Rodzaj sprzętu: samolot, śmigłowiec, sprzęt naziemny (w wypadku chrabąszczowatych), zbiór ręczny (w wypadku chrabąszczowatych).

** Uwagi, np. jednorazowa zgoda MRiRW, zabieg w ramach doświadczeń IBL.